

Borovnice u Staré Paky, farní kostel svatého Víta

Stručná historie

Obec je poprvé zmiňována roku 1382. Po založení kartuziánského kláštera ve Valdicích roku 1627 byla obec se svým zbožím spolu s několika okolními obcemi odkázána tomuto klášteru. V letech 1719-1722 byl v Borovnici postaven kostel. Farnost byla až do r. 1787 spravována z Pecky, kdy byla zřízená v Borovnici tzv. "lokálie". Farní budova byla postavena roku 1854. V tomto období byl rovněž renovován i kostel do současné podoby. Novější oprava kostela se uskutečnila v několika etapách, vnitřní výmalba pochází z roku 1971 od pana Ulřícha z Čisté, rekonstrukce rozvodu elektřiny byla uskutečněna roku 1992, oprava věže 1995, oprava vnější fasády lodě roku 2002.

Budova

Kostel stojí ve středu obce při hlavní silnici obklopen hřbitovem. Hřbitovní zeď z velkých pískovcových kvádrů vedle funkce ohrazení také zpevňuje vyvýšený terén kolem kostela. Stavba je orientovaná 1*), zbudovaná v klasicistním slohu, s předsunutou věží na západě a trojbokým presbytářem na východě. Na severu je k presbytáři přimknutá zákristie s oratoří a k věži kostela schodiště vedoucí na kůr a do zvonice.

Zdivo je hladce omítnuté, jen nároží, podstřešní římsa a věžní patra jsou zdobena světlejšími a vystouplými lizénami. Výrazným dekorativním prvkem je ostění z červeného pískovce u všech průrazu budovu.

Věž

V hlavním průčelí kostela je věž založena na pravoúhlé základně. Završena je čtyřrohou helmicí krytou šablonami. V jejím vrcholu je dvouramenný kříž s makovicí. Pod helmicí věže je zvonice s okny krytými žaluziemi. Schodiště věže osvětlují malá kruhová okna umístěná ze tří stran věže a jedno půlkruhové okno v čele. U paty věže je hlavní vstupní portál. Okna s portálem mají kamenné ostění. Bez výrazných dekorativních prvků. Do kostela se vchází

západní stranou, průčelím pod věží. Vstupy z boku lodě jsou málo užívané.

Střecha

Střecha lodě je šikmá, sedlová nad presbytářem zvalbena. Pokrytá je čtvercovými šablonami. Ve hřebenu nad presbytářem je malá cibulová věžička s lucernou pro sanktusový zvon. Podkrovní prostor je prosvětlen několika světlíky. Předsíň zákristie a schodiště do věže kostela jsou zastřešeny pultovými střechami krytými šablonami.

Interiér

Za vstupním portálem je nevelká předsíň vytvářející závětrí lodě kostela. V této zadní části lodě je nad vchodem v patře varhanní a pěvecký kůr nesený sloupy. Loď je opatřena plochým omítnutým stropem, ozdobeným několika drobnými medailony. Na stěnách lodě jsou rozmístěny obrazy křížové cesty. Do lavic se vstupuje z jedné stany, druhá je přiřazena ke stěně. Vpředu lodě jsou dva boční oltáře. Na levé straně půlkruhového vítězného oblouku je kazatelna. V lodi je šest oken, po třech z severu a jihu. Presbytář je prosvětlen jedním jižním oknem. Okna jsou půlkruhová skládaná z menších tabulek čirého skla. Tabulky jsou osazeny v členěných dřevěných rámech. Zákristie a její oratoř mají okna čtvercová. Ostění oken je kamenné. Kněžiště je zaklenuto valenou klenbou s lunetovými výsečemi a z části i pruskou klenbou.

Klenba je ozdobena malovaným výjevem z Knihy zjevení. Hrany výsečí jsou barevně i profilově zdůrazněny. Na severní straně kněžiště je přístup do zákristie. Na téže straně je oratoř přístupná ze zákristie. Na jižní protilehlé straně je zpovědnice zapuštěná do široké boční zdi. Umístění zpovědnice do prostoru kněžiště nebývá časté, mohlo se tak stát při pozdější přestavbě budovy. Prostor kněžiště prosvětluje jediné okno na jižní straně.

Inventář

Většina inventárního vybavení je původní. Pochází z poloviny devatenáctého století a je v klasicistním slohu.

Hlavní oltář s postranními bránami nese obraz svatého Víta. Postranní oltář vpravo je zasvěcen Janu Nepomuckému a vlevo Panně Marii. Část novějšího inventáře jako předsunutý oltář a podobně odpovídá úpravám po II. vatikánském koncilu. Věž kostela nesla do druhé světové války tři zvony, dva z nich byly zrekvírovány. V nedávných letech kostel několikrát navštívili pobertové. Věž kostela nesla do druhé světové války tři zvony, dva z nich byly zrekvírovány. V nedávných letech kostel několikrát navštívili pobertové.

Borovnice u Staré Paky, farní kostel svatého Víta

